

(א) ז"ל באחד, (ב) לפנינו
הגירסא שם, רבי יוסי וריש
[נ"א שנותן בעין
יפה],

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה וחולא וכו' ממקום שכלין: (ב) תוספות ד"ה מתקיף וכו' וגרסא לר"ת דלרב זניד: (ג) בא"ד שנקללו שהם מרובין:

מוסף תוספות

חוץ מן הקרקע: **וְשִׂאוּנוּ רוּחָהּ פִּי**
חֶמְדָּה. היינו מתחמם לקרקע: **וְלִיהוֹשׁ**
וְיִמְנִין דַּמְסָקָה כו'. כיון דאמרת מן
 הגזע היינו כל שרואה פני החמה
 ואפילו סמוך לקרקע הרי הוא של
 צבל האילן ו"א"כ היכי תקוון רבנן
 מילתא דלתי זה מוכר לירי פסידא
 והא וימנין שיש לו אילן אחד בתוך
 שדה של חצירו ואמור רבנן דהיו"א
 מן הגזע שלו ומסקא ארעא שירטון
 ומגביה הקרקע עד שיתכסה אילן
 היו"א מן הגזע מקלחו צקרקע
 ויראו כשלשה אילנות וכגון שהיה
 רוח צץ הגזע לאילן כשעבור
 המפורש לפנינו ויטעון לוקח שיש לו
 אילנות ויפסיד המוכר דהוי כשלשה
 אילנות וקנה קרקע והוה ליה לרבנן
 לתימר היו"א מן הגזע יחמוק צבל
 האילן פן יפסיד המוכר: **אמר רבי**

נחמן יקוח. מתנינן דקמתי היואל מן הגוע שלו לא שיניחו קי ויגדל אלא הרי הוא שלו על מנת לקנזו ולשרוף: **נקטינן.** מרבותינו דקל אין לו גוע. לקמיה מפרש: אין לו היואל מן הגוע בצעל הדקל דכיון דלחפור ולשרש קאי כשייבש האילן דהא לא קנה קרקע: **אסוחי מסה דעפיה.** צעל הדקל מן העתה לנאח מן הגוע דסבור הוא שמה יבש הדקל מהרה ולא יוואל גוע דלא דמי לשאר אילנות שחס יבשו בראש קוצנן למטה וסחורין וגדילין ששרי גוען מחליף דתניא לעיל (ד פ ט): אבל דקל מאחר שייבש אין לו תקנה דתניא לעיל [שם] בדקלים ובאחרים חופר ומשרש הלכך מייאש מן היואל מן הגוע ולא נסחורין לקנותו: **והא הקונה שני אילנות.** דמתני' בכל אילנות מיירי ואפילו בדקלים ואע"ג דלחפור ולשרש קיימי כשימותו דהא אין לו קרקע אפי' הכי קמתי מתני' דיש לו גוע: **אלא אמר רב פפא.** לא מייתי טעמא דלאסוד דעמא בחפור ומשרש אלא אין לו גוע לצעל הדקל דקאחרת ולא מנעעמין: **אלא לפי שאין דרך.** דקל להוציא מן הגוע כלום אלא מלמעלה בראשו גדילים כל ענפיו והלכך עולין לו בחבל דאמרן בהמוכר את הבית (לעיל ד פ טט): ומשום הכי הסיק דעמו ואפי' אי מיקרי יוואל מן הגוע הרי הוא של צעל הקרקע ומתני' באילנות הרגילין להוציא גוע מיירי ולא בדקל הוואיל ולא שכיח להוציא גוע דכל מילתא דלא מסק לוקח אדעמיה לא קני: **ולרז זוי.** דסבירא ליה דמוציא גוע: **קאי מוני.** דבכל אילנות המוציאין גוע מיירי: **דוזין ליה תמא שנין.** שאף אם ימות יטע אחר במקומו והלכך כיון דמשעבדא ליה ארעא לזמן קצוב לא מסק דעמיה מן הגוע אבל היכא דוזין סתמא שאפילו אם ימות לסוף יום או יומים לעקור ולשרש קאי תמא ודאי מסק דעמיה: **ספספין.** תמא עיקר האילנות והנפופות: **וצינין.** קרקע מגולה שזין נפופת אילן זה לנפופת אילן זה: **והואל לפן.** סביב האילנות (ה) מקום סכלין נפופות ולחון: כמנול

ומתני' לא קשיא דהא משני ליה בדדוצין ליה לה' שנים וזבחר ח
הפירושים דכיון דלוקח מסתלק מן האילנות לאחר ה' שנים ה
אפי' ענפים שבאלין אין יכול לקוח דלאמרינן בהמקבל (ב"מ קט.
שקמה אין לו שצח שקמה יש לו ורבא אמר אפי' שצח שקמה
לא היה קוץ' צריך להיות לוקח פירות הגדילים ציוא' מן הגזע ולכן כש
הפירות וכו"י נראה דלסקא דעתיה דרב פפא דרב זידי ה"ק דר
וקוצין אותו שוב אין מחליף גזעו דסבור הוא שלא יעלה כלום
ויחליפו גזע לא מסח דעתיה ומשום הכי פריך ליה רב פפא
אילנות כשמתייבשין בראשן ואע"ג דגזען מחליף אין מועיל לו כ
אילנות לפיכך יבש אז נקצ' אין לו קרקע משמע נקצ' אע"פ שלא
לשרש ולחפור כשייבש בראשו כמו זה ולבסוף מסיק רב זידי מת
בחייו לפיכך לא מסח דעתיה והשאר רב זידי דנקט דקל לא
דפעמינא יל להם גזע בשמוכרן לה' שנים לקנצן כדי להחליף
גזעו מחליף ומיהו קשה לפי' זה דבקה ג' אמאי קמני דאס

בדרך מביא ואינו קורא. תימה הא נראו לקריאה ונדחו והוא לן
לתימר יקבו כד"ר זילא צפרק צמרא למכות (דף י"ז: וס) הפיש
ציבורים לפני החג ועבר עליהם החג יקבו משום דקדוש החג הו
מחו לקריאה ואמר החג מו לא מו ומשיב להו מטעם וזו ההם צין
ראויס לבילה דבילה מעבדת צין

עד שתהא לקויה והבאה ⁶ כבאחד והא ליכא
א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי מכדי
פסוקי גינהו ליקרי א"ל משום דמחזי כשיקרא
רב משרשיא בריה דרב חייא אמר דלמא
אתי לאפקועניהו מתרומה ומעשר: הגדילו
לא ישפה כו': היכי דמי מן הגזע והיכי דמי
מן השרשין א"ר יוחנן כ"ל שרואה פני חמה
וזהו מן הגזע ושאינו רואה פני חמה זהו מן
השרשין וליחוש דלמא מסקא ארעא
שירמון וא"ל תלתא זבינת לי ואית לי ארעא
אלא אמר רב נחמן יקוץ וכן אמר רבי יוחנן
יקוץ אמר רב נחמן נקיטין דקל אין לו גזע
סבר רב זביד למימר אין לו גזע לבעל דקל
דכיון דלמחפר ולשרש קאי אסוחי מסח
דעתיה מתקיף לה רב פפא והא קונה שני
אילנות דלמחפר ולמשרש קיימי וקתני דיש
לו גזע אלא אמר רב פפא אין לו גזע לבעל
דקל לפי שאין מוציא גזע ולרב זביד קשיא
ממתניתין דובין לחמש שנין: קנה שלשה קנה
קרקע: וכמה א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן
יהרי זה קנה תחתיהן וביניהן וחוצה להן
כמלא

שליח והוליכן הוא אלף גרלה ל"ח דלקיחא שיהא ממון הדין
היה לקיחא וצ"ח אורחא דמילתא נקט שהוא רגיל ללקט
מה א (שנראה בעיניו) ולא שליח משום דזיכוריה אין להם שיעור כ:
עוד שתהא לקיחא והבאה באחד. פ"ה דצ"ח שליח והדין
לירושלם קורין בעלים דשלומו של אדם כמותו ויכול לקרות הנה
הבאתי וגו' ו אין גרלה שקיבלו צ"ח כ דמשמע בירושלמי:
מתקין לה רב פפא קונה שני אילנות דרחפור וישרש
קיימי ב'. פ"ה הקונטרס דפריך משום דמתניתין קא
מפגלג ומיירי אפילו דנקל ותימה דאם כן מאי משני רב פפא לדריה
נמי תקשי ומה שתיך בקונטרס זהו דוחק ועוד דמפרש דמוצין
ליה לחמש שנים שאם ימות מוך כך יטע אחר במקומו ה' קמני
והוא ממו אין לו קרקע היינו שלא יטע אחר במקומו ד' לזרוע
תחתיו קאמר דאין לו קרקע כשמותו פסיעא דהא אפי' בעוד
האילנות חיות קמני דלא קנה קרקע וגרלה לרצונו תס ו' דרב צידן
נקט דקל וכל דדמי ליה כגון ארזים ושאר אילנות שכבר נקללו
פעם אחת דמו אי יבשי אין גוען מחליף והשתא פריך ליה רב פפא
שפיר דמסתמא מתני' איירי ברוב אילנות דקלים וארזים ושאר
אילנות שנקללו ו' מרובין משאר אילנות שלא נקללו ומשני דמתני'
איירי דוצין ליה לחמש שנים ומסתמא לפי שהן נטיעות ואין דרכן
למות בזה שנים איירי ולא אסח דעמיה ומיהו אס ממו מוך ה'
שנים לא יטע אחרים במקומו וגו' קריתא דקנה קמני יטע אחרים
במקומו עוד מפרש ר"ח לפי שיטת ר"ח דלא גרס במילתיה דרב
וצידן אין לו גוע לצעל הדקל אלף סבר רב צידן למימר אין לו גוע
לכלומר אין לו דין גוע דימא העולה משרשים לצעל הקרקע אלף
הכל לצעל הדקל ואפי' העולה מן השרשים כיון דלחפור ולשרש
קיימי דכשיש האילן יקח צבל האילן את השרשין ויחפור וישרש
אית הכל אסויי אסח דעמיה צבל הקרקע ו' ולא דוקא נקט דקל דהוא
הדין שאר אילנות ו' והיינו טעומא דא"כ אמאי קאמר רב נחמן דלא

ה' הדרי למוכר דלא קיימי השתא לחפור ולשרש^א ואין להקשות לל
 ליה העולה מן הגזע שהיא שלו לקוח בדאמר רב נחמן לקוח הא
 מקבל שדה מחבירו לשנים מועטות אין לו קריות שקמה ואמר אביי
 פ' ענפים שגדלו אחר שקבל שדה והלכה כרצא דשאני הכא דאם
 ו לקוח משום דחייב דלא לימא חלת זבנת לי הרי הוא של לוקח חתת
 אין לו גזע לבעי האקל דאסחי^א אסח דעמיה לפי שאם נמתייבש בראשו
 גזע קודם שתייבשו אלא שאר איננות שכיול לקפוח כשיתייבשו בראשו
 ו דקנה ב' איננות יש לו גזע והא קיימי לחפור ולשרש אפי' שאר
 ו יכול לקפוח כדי להחליף גזע כדמוכח לקמן (דף פג.) דתניא גבי שני
 ו יוראיו להחליף גזע וא"כ מה לי דקל מה לי שאר איננות כך זה עומד
 בנה לה' שנים שאם יבש בתוך ה' יקצץ להחליף גזעו ומכר לו האילן
 דהוא הדין שאר איננות אלא משום דשאר איננות לא פסיקא ליה
 דקל לא שייך למכרו לה' שנים כדי לקצו^א כדי להחליף גזעו דאין
 ו לו קרקע ויטע אחר במקומו כיון דמתני' איירי דזבין לה' שנים
 דהתנה

שְׁתָּנָה

נח א מ"י פכ"ד מהל'
מכירה הל' א סג עשין
פכ טוש"ע ח"מ סי' רטו
סעיף י:
נז ב מ"י שם טוש"ע שם
ס"ט:
נז ג מ"י שם טוש"ע שם
סעיף י:
נח ד מ"י שם הל' א ב
טוש"ע שם סעיף ו:

רבינו גרשום

[illegible][illegible]

(א) נראה דש"ל למעלה מן
הגזע והקלח: וא"ל תלתא
זבינת לי. כלומר לאחר שיגדילו
ומחזו וכו'